

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини
Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
«Фізична терапія, ерготерапія»
«28 листопада 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-наукового
медичного інституту
Протокол від 29 листопада 2024 р. № 4

СИЛАБУС

КЛІНІЧНА ПРАКТИКА З ЕРГОТЕРАПІЇ В СТОМАТОЛОГІЇ

обов'язкова (практика)

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Фізична терапія, ерготерапія»,
відповідно вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 29.10.24р. №1541)

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	22 Охорона здоров'я
спеціальність	227 Терапія та реабілітація
спеціалізація	227.02 Ерготерапія
освітня кваліфікація	бакалавр терапії та реабілітації
професійна кваліфікація	асистент ерготерапевта
форма навчання	денна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	IV курс, 8 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фізичної та реабілітаційної
медицини
Протокол від 27 листопада 2024 р. № 6

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри хірургічної стоматології
та щелепно-лицевої хірургії
Протокол від 27 листопада 2024 р. № 7

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ (СУПЕРВІЗОРІВ)

Координатор практики від закладу вищої освіти	Скріннік Євгенія Олександрівна
Прізвище, ім'я, по батькові викладача (супервізора), науковий ступінь, учене звання	Жамардій Валерій Олександрович, доктор педагогічних наук, професор; Локес Катерина Петрівна кандидат медичних наук, доцент
Профайл викладачів	v.zhamardii@pdmu.edu.ua k.lokes@pdmu.edu.ua
Контактний телефон	(067) 775-38-71
Е-mail:	sporthealth@pdmu.edu.ua surgstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://sport-health.pdmu.edu.ua/ https://hirstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КЛІНІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Обсяг клінічної практики

Кількість кредитів / годин – 3/90, (2 тижні), із них:

Практика (год.) – 90

Самостійна робота (год). – 0

Вид контролю: ПМК (підсумковий модульний контроль)

Політика клінічної практики

Особливості вивчення дисципліни «Клінічна практика з ерготерапії в стоматології» визначається політикою Університету та кафедр щодо організації освітньої процесу.

Кафедрами створене якісне та безпечне освітнє середовище, клінічна практика проходить на базах:

КП «Полтавський обласний центр стоматології – стоматологічна клінічна поліклініка»;

КП «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М. В. Скліфосовського Полтавської обласної ради».

Практика запланована протягом 2-х тижнів.

Під час проведення клінічної практики ми дотримуємося Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti> та Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>, Положення про організацію та

проведення практики здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету https://pdmu.edu.ua/storage/ft_nnmi_zo/docs/czjwtXkKQAUBRMjGTZJoc1DwOoUT0gWr2qKzo3Cc.pdf та Положення про організацію та проведення клінічного навчання/клінічної практики здобувачів освіти <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-klinichnoyi-praktiki>

Звертаємо увагу! Здобувачам освіти необхідно:

- дотримуватися затвердженого графіка проходження практики та виконувати визначені завдання;
- завчасно прибувати на базу практики та дотримуватися режиму роботи/перерв, встановлених на базі практики;
- відповідати вимогам дрес-коду та зовнішнього вигляду, прийнятим на базі практики;
- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, пожежної безпеки та санітарно-гігієнічних норм;
- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку та етичні норми спілкування на базі практики;
- не залишати робоче місце (місце проходження практики) без погодження з супервізором від бази та/або координатора клінічної практики від закладу освіти;
- дотримуватися вимог щодо використання мобільних пристроїв під час виконання практичних завдань (за потреби – вимикати звук);
- сумлінно та відповідально виконувати доручені завдання, проявляти ініціативу в межах своїх повноважень і компетентностей;
- вести встановлену документацію практики (звіт) та своєчасно подавати її супервізору та координатору клінічної практики;
- прагнути глибоко та всебічно оволодіти професійними знаннями й уміннями, необхідними для майбутньої роботи асистентом ерготерапевта;
- бути комунікативними, доброзичливими, дотримуватися корпоративної культури та бути відкритими до навчання й зворотного зв'язку;
- здобувачі освіти, які самостійно обрали базою клінічної практики заклад охорони здоров'я приватної форми власності, додатково:
 - надають відношення (гарантійний лист) та копію ліцензії бази КП, з якою укладено договір, щоб підтвердити готовність бази КП надати можливість проходження та кваліфіковане керівництво КП (супервізія).

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну

добročесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://pdmu.edu.ua/storage/ft_foreign_students/docs/5q5W0nG8rkYIrDfmipiyhkfZmkmBVKRR7Pdjrjvh.pdf і просимо взаємності.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (окрім випадків дозволених викладачем, зокрема, підготовки практичних завдань під час заняття);

- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;

- самостійне виконання завдань клінічної практики.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- пропущені дні клінічної практики відпрацьовуються за додатковим графіком, узгодженим з координатором клінічного навчання.

- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми практики або неявки на підсумковий контроль.

Оцінювання результатів клінічної практики проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згоден з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Процедуру визнання результатів, отриманих шляхом неформальної освіти, визначено Положенням про визнання результатів навчання, здобутих

шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>.

Кафедра рекомендує здобувачам освіти ознайомитися із онлайн платформами: <http://portal.phc.org.ua/en/>; <https://academy.nszu.gov.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://members.physio-pedia.com/>.

Оцінювання результатів проходження практики визначається захистом ЗВІТУ (<https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/physical-therapy-occupational-therapy/zvit-pro-prohodzhennya-klinichnoyi-praktiki-department-npr-practice-therapy-and-rehabilitation-physical-therapy-occupational-therapy-a31y>).

Вивчення модуля передбачає самостійну роботу здобувача освіти, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти у Полтавському державному медичному університеті (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Опис клінічної практики (анотація)

«Клінічна практика з ерготерапії в стоматології» являє собою адаптовану до потреб сучасної медицини модель університетського курсу, який передбачає набуття кожним здобувачем вищої освіти спеціальних знань, умінь і навичок, загальних та фахових компетентностей передбачених курсом. Освітня компонента спрямована на формування практичних навичок застосування принципів ерготерапії у стоматологічній практиці для покращення функціональної активності пацієнтів, їхньої здатності до самообслуговування та якості життя.

Предметом «Клінічної практики з ерготерапії в стоматології» є практичні аспекти інтеграції ерготерапевтичних підходів у стоматологічну допомогу для відновлення повсякденної діяльності, самообслуговування та соціальної активності пацієнта з захворюваннями щелепно-лицевої ділянки через використання цілеспрямованих зайняткових терапевтичних втручань (праці, побутових і соціальних завдань) з урахуванням обмежень, спричинених наслідками оперативних втручань. Основна увага зосереджується не на лікуванні самої патології органа (це завдання лікаря), а на тому, як конкретне захворювання чи операція впливає на якість життя на незалежність пацієнта у виконанні значущих для нього справ.

Пререквізити та постреквізити клінічної практики (міждисциплінарні зв'язки):

Пререквізити. «Клінічна практика з ерготерапії в стоматології» передбачає попереднє засвоєння здобувачами освіти навчальних дисциплін «Анатомія та фізіологія людини», «Основи практичної діяльності у терапії та реабілітації», «Клінічна практика з ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях», «Клінічна практика з ерготерапії при порушеннях діяльності нервової системи та посттравматичних стресових розладах» та інтегруються з навчальними дисциплінами «Клінічна практика з ерготерапії при порушеннях зорового та слухового аналізаторів» та «Мовленнєва і сенсорна системи та їх порушення. Ерготерапія при порушеннях діяльності зорового та слухового аналізаторів».

Постреквізити. «Клінічна практика з ерготерапії в стоматології»:

- навчає використовувати засоби ерготерапії на практиці для реабілітації пацієнтів після оперативних втручань у ШЛД та попередження виникнення ускладнень;

- забезпечує попередження передпатологічних станів та патологічних змін, які виникають при стресових навантаженнях, обмеженнях рухової та заняттєвої активності.

Метою клінічної практики є: формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про особливості надання ерготерапевтичного супроводу пацієнтам при запальних захворюваннях, пухлиноподібних ураженнях, доброякісних та злоякісних новоутвореннях, ушкодженнях, дефектах та аномаліях розвитку щелепно-лицевої системи для попередження ускладнень оперативних втручань та усунення порушень життєво-важливих функцій, таких як зовнішнє дихання, жування, ковтання, мовлення та міміка тощо.

Основними завданнями клінічної практики є:

- ознайомити студентів з нормативним регулюванням діяльності ерготерапевта;
- навчити студентів оцінювати стан пацієнтів за МКФ, здійснювати первинне, етапне та заключне реабілітаційне обстеження пацієнтів після хірургічних втручань при захворюваннях порожнини рота, голови та шиї, заповнювати індивідуальний реабілітаційний план та іншу медичну документацію;
- навчити студентів розробляти індивідуальні програми реабілітації з ерготерапії при захворюваннях ШЛД та після хірургічних втручань;
- сформувати практичні навички проведення індивідуальних занять з ерготерапії при захворюваннях ШЛД.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє клінічна практика (інтегральна, загальні, спеціальні)

Інтегральна:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейром'язовоскелетних, кардіореспіраторних та інших функцій організму.

Загальні:

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні:

СК 02. Здатність інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології та патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, що впливають на заняттєву активність та участь осіб різних вікових та нозологічних груп.

СК 03. Здатність аналізувати і враховувати у практичній діяльності вплив особистих факторів, функцій і структур організму та факторів середовища на заняттєву активність та участь.

СК 04. Здатність застосовувати у практичній діяльності основи теорії ерготерапії та рефлексивне професійне мислення.

СК 05. Здатність застосовувати у практичній діяльності знання та розуміння науково-обґрунтованих підходів та методів для безпечної реалізації заняттєво-орієнтованої програми ерготерапії або складової індивідуальної програми реабілітації під супервізією ерготерапевта.

СК 06. Здатність виконувати елементи оцінювання, налаштування та навчання користуванню допоміжними засобами реабілітації під супервізією ерготерапевта для покращення функціональної мобільності, пересування у громаді та покращення заняттєвої участі.

СК 07. Здатність застосовувати у практичній діяльності базові принципи ергономіки, універсального дизайну, адаптовувати середовище життєдіяльності людини.

СК 09. Здатність провадити практичну діяльність у межах власної професійної компетентності на засадах національних регуляторних документів, демонструвати розуміння норм та процесів супервізії асистентів ерготерапевтів, професійної та міжпрофесійної співпраці.

СК 11. Здатність застосовувати у практичній діяльності знання та розуміння законодавчих норм та правил професійної діяльності, дотримуватися етичних стандартів та цінностей ерготерапії.

СК 12. Здатність до ефективного професійного спілкування, співпраці та міжособистісної взаємодії з особами та групами осіб, які отримують послуги ерготерапії, членами їхніх родин/опікунами та представниками інших професійних груп різного рівня.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

ПРН 02. Інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології, патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, принципів відновлення та одужання, протипоказань та застережень для безпечної та ефективної професійної практики.

ПРН 05. Знати та розуміти основи теорії ерготерапії, враховуючи моделі практики ерготерапії (occupational therapy models), рамки практики (frames of reference), засновані на доказах, для вирішення заняттєвих потреб окремих осіб та груп, які отримують послуги ерготерапії.

ПРН 07. Здійснювати заняттєвий аналіз, вміти адаптовувати і застосовувати заняттєву активність у терапевтичний спосіб.

ПРН 08. Застосовувати у практичній діяльності знання та базове розуміння рамок практики (frames of reference), науково-обґрунтованих підходів, методів, стратегій та інструментів для безпечної реалізації заняттєво-орієнтованих програм ерготерапії або складової індивідуальної програми реабілітації під супервізією ерготерапевта з метою уможливлення заняттєвої активності, участі та заняттєвої справедливості.

ПРН 21. Реалізувати індивідуальні програми ерготерапії щодо учасників бойових дій, внутрішньо переміщених осіб, які постраждали внаслідок збройних конфліктів, терактів, техногенних екологічних катастроф.

ПРН 23. Розробляти та використовувати заходи комплексної реабілітації в стоматології відповідно до навичок та умінь за отриманою спеціальністю.

Результати клінічної практики:

по завершенню вивчення ОК «Клінічна практика з ерготерапії в стоматології» здобувачі освіти повинні

знати:

- Особливості обстеження хворих із патологією ЩЛД, участь суміжних спеціалістів в обстеженні та складанні лікувально-реабілітаційного плану ведення пацієнтів.
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після травматичного видалення зубів на верхній щелепі.
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після травматичного видалення зубів на нижній щелепі.

- Алгоритм ерготерапевтичних дій після атипового видалення нижніх та верхніх третіх молярів.
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після хірургічного лікування періоститу й остеомієліту щелеп.
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після хірургічного лікування гнійних лімфаденітів голови та шиї.
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після хірургічного лікування калькульозних сіаладенітів.
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після лікування абсцесів та флегмон голови та шиї.
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після лікування вогнепальних і невогнепальних поранень м'яких тканин голови та шиї.
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після лікування вогнепальних і невогнепальних поранень щелеп залежно від виду проведеного лікування.
- Універсальний алгоритм ерготерапевтичних дій після хірургічного лікування доброякісних і злоякісних пухлин голови та шиї. Адаптації життєво важливих функцій (ковтання, дихання, комунікація) та запобіганні вторинним ускладненням (контрактур, тризм).
- Розширений алгоритм ерготерапевтичних дій при дисфункції лицевого та трійчастого нервів (невралгія/параліч).
- Алгоритм ерготерапевтичних дій при патології скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС).
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після пластичних та реконструктивних операцій на м'яких тканинах ЩЛД залежно від методики реконструкції.
- Алгоритм ерготерапевтичних дій після пластичних та реконструктивних операціях на кістках ЩЛД залежно від методики реконструкції.

вміти:

- Зібрати анамнез та провести огляд хворого з вказаною патологією ЩЛД.
- Заповнити відповідну медичну документацію.
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після травматичного видалення зубів на верхній щелепі.
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після травматичного видалення зубів на нижній щелепі.
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після атипового видалення нижніх та верхніх третіх молярів.
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після хірургічного лікування періоститу й остеомієліту щелеп.

- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після хірургічного лікування гнійних лімфаденітів голови та шиї.
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після хірургічного лікування калькульозних сіаладенітів.
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після лікування абсцесів та флегмон голови та шиї.
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після лікування вогнепальних і невогнепальних поранень м'яких тканин голови та шиї.
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після лікування вогнепальних і невогнепальних поранень щелеп в залежності від виду проведеного лікування.
- Застосовувати універсальний алгоритм ерготерапевтичних дій після хірургічного лікування доброякісних і злоякісних пухлин голови та шиї. Адаптації життєво важливих функцій (ковтання, дихання, комунікація) та запобіганні вторинним ускладненням (контрактур, тризм).
- Застосовувати розширений алгоритм ерготерапевтичних дій при дисфункції лицевого та трійчастого нервів (невралгія/параліч).
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій при патології скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС).
- Застосовувати алгоритм ерготерапевтичних дій після реконструкції м'яких тканин та кісток ЩЛД залежно від методики реконструкції.
- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори розвитку основних стоматологічних захворювань.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у медицині.

Зміст клінічної практики

№ п/п	Назва теми	К-ть годин
1	2	3
1.	Особливості щелепно-лицевої ділянки, що впливають на розвиток та перебіг захворювань. Методи обстеження пацієнтів із патологією ЩЛД.	6
2.	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після травматичного видалення зубів на верхній щелепі.	6
3.	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після травматичного видалення зубів на нижній щелепі.	6
4.	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після атипового видалення нижніх та верхніх третіх молярів.	6

5.	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після хірургічного лікування періоститу й остеомієліту щелеп.	6
6	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після хірургічного лікування гнійних лімфаденітів голови та шиї.	6
7.	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після хірургічного лікування калькульозних сіаладенітів.	6
8.	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після лікування абсцесів і флегмон голови та шиї.	6
9.	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після лікування вогнепальних і невогнепальних поранень м'яких тканин голови та шиї.	6
10	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після лікування вогнепальних і невогнепальних поранень щелеп залежно від виду проведеного лікування.	6
11.	Універсальний алгоритм ерготерапевтичного супроводу після хірургічного лікування доброякісних і злоякісних пухлин голови та шиї. Адаптація життєво важливих функцій (ковтання, дихання, комунікація) та запобігання вторинним ускладненням (контрактур, тризм).	6
12.	Розширений алгоритм ерготерапевтичного супроводу при дисфункції лицевого та трійчастого нервів (невралгія/параліч).	6
13.	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу при патології скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС).	8
14.	Алгоритм ерготерапевтичного супроводу після реконструкції м'яких тканин та кісток ЩЛД залежно від методики реконструкції.	8
	ПМК (захист звіту)	2
Всього		90

Самостійна робота – робочою навчальною програмою не передбачена.

Контроль підготовки та опанування тем практичної роботи здобувачів вищої освіти здійснює безпосередньо супервізор установи, де проходить клінічна практика.

Перелік практичних навичок

1. Дотримання етичних норм та правил професійної поведінки при роботі з пацієнтами стоматологічного профілю.

2. Встановлення терапевтичного контакту та ефективної комунікації з пацієнтами різного віку.
3. Проведення клінічного спостереження за пацієнтом у стоматологічному кабінеті.
4. Збір анамнезу та аналіз стану пацієнта з урахуванням стоматологічних особливостей.
5. Використання бланку заняттєвого профілю та заняттєвого аналізу для оцінки навичок самообслуговування (гігієна порожнини рота).
6. Оцінка рівня самостійності пацієнта у виконанні гігієнічних процедур.
7. Навчання пацієнтів правильним технікам чищення зубів, полоскання та догляду за ротовою порожниною.
8. Проведення ерготерапевтичних вправ для розвитку дрібної моторики (для дітей та дорослих).
9. Навчання пацієнтів адаптованим способам користування зубною щіткою та іншими засобами гігієни.
10. Адаптація стоматологічного середовища для пацієнтів з обмеженими можливостями (мобільність, позиціонування).
11. Використання допоміжних пристосувань для полегшення процедур самообслуговування у пацієнтів з порушенням ОРА.
12. Проведення ерготерапевтичних втручань для підвищення самостійності та комфорту пацієнта під час лікування.
13. Навчання пацієнтів методам профілактики стоматологічних ускладнень (карієс, захворювання ясен).
14. Підбір ергономічних пристроїв та адаптацій для полегшення догляду за ротовою порожниною.
15. Ведення документації щодо проведених ерготерапевтичних втручань та прогресу пацієнта.
16. Профілактика травм та ускладнень під час проведення ерготерапевтичних занять у стоматологічному кабінеті.
17. Оцінка ефективності ерготерапевтичних втручань та корекція програми.
18. Взаємодія з стоматологами та членами мультидисциплінарної команди для оптимізації реабілітації пацієнта.
19. Навчання родини пацієнта або опікунів технікам допомоги у догляді за ротовою порожниною.
20. Самоаналіз та рефлексія власної діяльності в клінічній практиці стоматологічного профілю.

Методи навчання:

- **Вербальні.** Основними видами словесної передачі знань у процесі

вивчення ОК є пояснення, проблемний виклад, розповідь (приклади клінічних випадків і моделей організації допомоги в стаціонарі, амбулаторії, громаді та довготривалому догляді), навчальна дискусія та бесіда (обговорення етичних питань, клієнтоцентричності, підтримки автономії та гідності, взаємодії з родиною/доглядальниками і мультидисциплінарною командою). Вербальні методи спрямовані на формування клінічного мислення, професійної аргументації та системного бачення комплексної допомоги.

• **Наочні.** До цієї групи належать демонстрація схем МКФ, алгоритмів комплексного оцінювання, використання презентацій, клінічних чек-листів, прикладів документації, фото- і відеоматеріалів з організації безпечного середовища, а також демонстрація зразків допоміжних засобів і адаптацій для самообслуговування та мобільності. Наочні матеріали супроводжуються словесним коментарем, що підкреслює зв'язок між оцінюванням, прийняттям рішень, безпекою та результатами участі в повсякденному житті.

• **Практичні.** Методи практичного навчання включають відпрацювання навичок інтерв'ю та збору заняттєвого профілю, проведення функціонального оцінювання, аналіз клінічних кейсів із формуванням індивідуалізованого плану ерготерапевтичних втручань, тренування стратегій енергозбереження та дозування активності, підбір і налаштування допоміжних засобів, адаптацію домашнього середовища, навчання клієнта та доглядальників. Суть методів полягає у багаторазовому відпрацюванні алгоритмів оцінювання, планування й координації допомоги, розвитку клінічної аргументації та рефлексії професійної відповідальності, що забезпечує формування стійких практичних компетентностей.

Форми та методи оцінювання

Методи контролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- практична перевірка;
- перевірка практичних навичок;
- самооцінка.

Форми контролю – підсумковий модульний контроль (ПМК) у вигляді захисту звіту з клінічної практики

Оцінювання відбувається відповідно до «Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти в Полтавському державному медичному університеті

<https://www.pdmu.edu.ua/storage/department->

[npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf](https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf) та «Положення про організацію та проведення клінічної практики здобувачів

освіти» <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-klinichnoyi-praktiki>

Підсумковий модульний контроль полягає у захисті звіту практики (<https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/physical-therapy-occupational-therapy/zvit-pro-prohodzhennya-klinichnoyi-praktiki-department-npr-practice-therapy-and-rehabilitation-physical-therapy-occupational-therapy-a31y>) відповідно до «Положення про організацію та проведення клінічної практики здобувачів освіти...» <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-klinichnoyi-praktiki>

Результат ПМК (захист звіту) оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус.
3. Звіт про проходження клінічної практики (бланкова форма).
4. Алгоритми для оволодіння професійними вміннями та навичками.
5. Тестові завдання для самоконтролю.
6. Шкали та опитувальники для відпрацювання навичок.

Рекомендована література

Базова:

1. Основи фізичної реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін.]; за заг.ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – 372 с.
2. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчук, Г. В. Прилуцька, Д. В. Вакуленко та ін.]. – Тернопіль: ТДМУ, Укрмедкнига, 2018. –370 с.
3. Майкова Т. В. Ерготерапія : підручник / Т. В. Майкова, Н. І. Пришляк, В. І. Смирнова ; за заг. ред. Т. В. Майкової. – Київ : Медицина, 2021. – 328 с.
4. Основи внутрішньої медицини та фізичної реабілітації / за ред. Швед М.І. – К.: Укрмедкнига, 2021. – 412 с.
5. Швесткова О. Фізична терапія: підручник / Швесткова О., Сладкова П. та кол.. – К.:Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.
6. Добровольська Н. А., Юшковська О. Г. та ін. (ред.) Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії : навчальний посібник. – Одеса : ОНМедУ, 2019.

7. Щелепно-лицева хірургія: підручник. / О. О. Тимофєєв.-3-є вид., переробл. та доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 792 с.

Допоміжна:

1. Фізична та реабілітаційна медицина в клініці внутрішніх хвороб : керівництво / В. О. Малахов [та ін.]; МОЗ України, Харк. мед. акад. післядиплом. освіти, Харк. держ. акад. фіз. культури. – Харків : б. в, 2021. – 323 с.
2. Самойленко В. Б., Яковенко Н. П., Петряшев І. О., та ін. Медична і соціальна реабілітація: підручник. 3-є переробл. і доповн. вид. – Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2023. – 359 с.
3. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзія: покроково для педагогів: навч.-метод. посіб. – Київ: Інклюзивна освіта, 2023. – 232 с.
4. Глиняна О. О. та ін. Фізична терапія при хірургічних захворюваннях : навчальний посібник. – Івано-Франківськ, 2019.
5. Анатомія людини: підручник: у 3 т. / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та ін.. – вид. 6-те, доопрац. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 456 с.:іл..
6. Шевчук Л. В. Застосування ерготерапевтичних підходів у відновленні навичок самообслуговування у дітей з особливими потребами / Л. В. Шевчук // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. – 2023. – № 1 (37). – С. 115–121.
7. Кондратюк С. М. Активізація ресурсів особистості – запорука збереження психологічного здоров'я // Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. – 2022. – № 2. – С. 81-85. – УДК 378.147:159.9. – DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.2.13>
8. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : підручник для студентів і лікарів / В. М. Сокрут [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Сокрут ; Всеукр. асоц. фізіотерапевтів та курортологів, Донец. нац. мед. ун-т, Терноп. нац. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. - Краматорськ : Каштан, 2019 - Т. 1. - 2019.
9. Атлас бойової хірургічної травми (досвід АТО/ООС) / під загальною ред. В.В. Цимбалюка. - Харків : Колегіум, 2021. – 385с.
10. Клінічна онкологія. Навчальний / За редакцією Ю. В. Москаленко. Суми. Сумський державний університет 2020. 212 с.
11. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 1 / Девід К. Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 732 с.
12. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 2 / Девід К. Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 736 с.
13. American Dental Association. Guidelines for dental management of patients

with special needs. JADA. 2020;151:199–207.

14. Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sport-health.pdmu.edu.ua/>

15. Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hirstom.pdmu.edu.ua/>

16. Наукові та методичні здобутки співробітників кафедри фізичної та реабілітаційної медицини ПДМУ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/50>

17. Наукові та методичні здобутки співробітників кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії ПДМУ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/53>

Розробники:

Євгенія СКРІННИК, ерготерапевт, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини.

Інна БАРАНЕЦЬ, ерготерапевт, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини.

Катерина ЛОКЕС, доцент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.